

HOE STADS- EN VOLKSTUINEN TE ONTWIKKELEN ALS LEERPLEK

Uitdaging

Stads- en volkstuinen zijn belangrijk voor educatie. Er worden verschillende soorten kennis en vaardigheden ontwikkeld, zowel op individueel als op gemeenschappelijk niveau. Dit geldt voor volkstuinen, maar ook voor nieuwere tuinprojecten, zoals buurttuinen.

Op het niveau van de gemeenschap zijn tuinen plekken waar mensen het volgende kunnen leren: met anderen omgaan, met interne conflicten omgaan, nieuwelingen laten integreren, zinvol reageren op het risico een nieuwe locatie te moeten zoeken, of politiek betrokken raken. Tuinders doen kennis op over duurzaamheids- en milieukwesties, en ze leren planten verbouwen. Bovendien zijn tuinen erg geschikt voor het omgaan met mensen met verschillende achtergronden, en het opbouwen van vriendschappen.

Hoewel dus verschillende leerprocessen in stedelijke tuinen mogelijk zijn, wordt dit potentieel niet altijd gerealiseerd. Kennis en vaardigheden worden niet zoveel ontwikkeld en verspreid als zou kunnen.

Deze factsheet geeft informatie voor stads- en volkstuinters over hoe leerprocessen te stimuleren en hoe de uitwisseling van kennis en vaardigheden onder tuinders te faciliteren.

Foto 2 – Het besproeien van de tuin tijdens een gemeenschappelijke bijeenkomst in het Mustikkamaa Edible park, Helsinki, Finland. Foto: Krista Willman.

Foto 3 – Samen leren oogsten in Tampere, Finland. Foto: Krista Willman.

Advies voor tuinders en tuingroepen

Gemeenschappelijk leren

- Gemeenschappelijkheid is een belangrijk onderdeel van leren.
- Gezamenlijk tuinieren maakt het mogelijk kennis te delen en te leren van tuinactiviteiten.
- Nuttige activiteiten om van elkaar te leren zijn het vragen van advies aan een buur-tuinder, op gezette tijden gezamenlijk tuinieren, of het organiseren van bijeenkomsten om ervaringen en tuintips uit te wisselen.
- In de ideale situatie richt gemeenschappelijk leren zich ook op de wijk rondom de tuin.
- Samenwerken met bewoners uit de buurt en anderen (verenigingen, het midden- en kleinbedrijf, instituties) versterkt kennisuitwisseling en gemeenschappelijk leren.

Leerprocessen

- Leren gaat niet alleen om het verkrijgen van nieuwe kennis en vaardigheden maar is ook een creatief proces om problemen te overwinnen waar de tuinder/groep geen simpele oplossing voor heeft. Denk aan milieuvriendelijk omgaan met onkruid en ongedierte, of het verwelkomen van nieuwkomers.

- Het in de praktijk brengen van de opgedane kennis en vaardigheden kan tuinders helpen problemen en uitdagingen op te lossen.

Verschillende manieren van leren

- Nieuwere tuinen zijn vaak goed in het creëren van kansen. Denk aan gezamenlijke oogst-sessies, of het bieden van ruimte om gezamenlijk nieuwe kennis en vaardigheden op te doen.
- Nieuwere tuinen kennen vaak jongere tuinders, een informeler lidmaatschap en lokaal vastgelegde regels.
- Ook in volkstuinten vindt leren plaats. Volkstuinverenigingen kennen doorgaans een formeler lidmaatschap en regels die vaak duidelijk vermeld staan in officiële documenten. Hier vindt leren en uitwisseling vaak plaats tussen individuele tuinders.
- Toch kunnen beide tuintypen op verschillende manieren het leren ondersteunen, zoals geïllustreerd op de volgende pagina's.

Meer Lezen

Voorbeelden

Kalevanharju Community Garden in Tampere, Finland, is opgericht in 2013 op een verwilderd veld met voormalige kassen waar de kerk eigenaar van is. Een groep van ongeveer 15 actieve burgers verbouwt groenten in 50 zakken en dozen. Ze deelt zowel de taken als de oogst. De tuinders organiseren elke zomer samen met lokale verenigingen educatieve activiteiten over hoe te planten, wisselbouw toe te passen en compost te maken.

The Landhof Community Garden in Basel, Zwitserland, is opgericht in 2011. Hij wordt gerund door een groep vrijwilligers die actief zijn in het lokale stadslandbouw-netwerk, en ondersteund door de gemeentelijke dienst voor de stadstuinderij. De tuin is publiek toegankelijk voor iedereen die wil meedoen en meer over natuurlijk tuinieren en duurzaam leven wil leren. Twee keer per week houden de tuinders een gemeenschappelijke bijeenkomst, en regelmatig worden culturele activiteiten (zoals kleine concerten) georganiseerd.

Foto 4 – Het plannen van wisselbouw voor het volgende seizoen samen met een tuinder. Kalevanharju community garden, Tampere, Finland. Foto: Krista Willman.

Foto 5 – Kinderen leren over aardappelen, in Tampere, Finland. Foto: Meri Lampinen.

Advies voor tuinders en tuingroepen

Observatie

- Goede manieren om te leren zijn het observeren van de teelt tijdens verschillende seizoenen en het uitvoeren van experimenten.

Diversiteit

- Betrek mensen met verschillende achtergronden - leeftijd, nationaliteit, gender, sociale achtergrond en beroep - om nieuwe vormen van leren te stimuleren.
- Tuinders met andere achtergronden kunnen nieuwe planten en tuinervaringen introduceren.
- Verschillende professionals kunnen de tuingroep voorzien van kennis en technische oplossingen of kennis over hoe het gemeenschapsgevoel te versterken.

Mentors

- Tuinders met meer ervaring kunnen beginners helpen.
- De vereniging kan ervaren tuinders voorstellen als mentor te fungeren voor nieuwkomers.

Bijeenkomsten

- Organiseer wekelijkse of maandelijkse bijeenkomsten.
- Organiseer weekenden om te planten, wieden en oogsten.
- Gebruik lokale communicatiekanalen (zoals lokale kranten, lokale Facebook pagina's) om de buurt te informeren over activiteiten.

Gemeenschappelijke plekken

- Zorg voor een gemeenschappelijke ruimte, waar tuinders kunnen relaxen en ontmoeten.

Kennisplatforms

- Creëer platforms voor het uitwisselen van kennis en tuin-tips - op sociale media of fysiek (bv. op de muur van het gereedschapshok).

Schoolactiviteiten

- Tuinen zijn geschikte leerplekken voor kinderen; ze brengen hen in direct contact met de natuur.
- Zoek contact met lokale scholen en speeltuinen om te vragen naar interesse in gemeenschappelijke workshops, zoals het maken van jam of pesto.
- Laat een groep schoolkinderen een plot onderhouden. Begeleid hen en hun docent.

Open Tuin Universiteit

- Organiseer maandelijkse lezingen door experts of tuinders (bv. over een specifiek project, een bepaalde plant of planttechnieken).
- Organiseer een lezing waar het platteland en de stad elkaar ontmoeten: nodig een boer of boerin uit om met een agrarische blik naar tuinieren te kijken. De lessen moeten publiek toegankelijk zijn.
- Het regelmatig organiseren van lezingen brengt verschillende mensen samen en leert tuinders hoe hun kennis door te geven.

Meer lezen

Handige links

Lokaal netwerk dat groene bewegingen in Basel linkt: <http://urbanagriculturebasel.ch>

'Community food growing movement' in Bristol: <http://ediblebristol.org.uk/>

Exploratief stedelijk tuinieren in Finland: <http://kaupunkiviljely.fi/brief-in-english/>

The Kitchen community. Kinderen leren tuinvaardigheden en gemeenschapsopbouw door stedelijk tuinieren in de VS: <https://thekitchencommunity.org/about-us/>

Nuttig advies over hoe een succesvolle stedelijke tuin te starten: <http://urbangardenguide.com>

AUTEURS

Krista Willman¹, University of Tampere, Finland; Nicola Thomas², University of Applied Sciences, Basel, Zwitserland; Patrick Oehler, University of Applied Sciences, Basel, Zwitserland; Timo Huber, University of Applied Sciences, Basel, Zwitserland
Auteurs voor correspondentie: ¹krista.willman@uta.fi;
²nicola.thomas@fhnw.ch
Vertaling: Esther Veen, Wageningen University and Research, Ans Hobbelink, AVVN

Info Reeks | Uitgave 1 V. Nederlands | Datum van Online Publicatie: oktober 2016

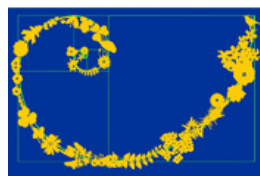

COST (European Cooperation in Science and Technology) is een Europees intergouvernementeel kader. Haar missie is om baanbrekende wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen te stimuleren, die tot nieuwe concepten en producten leiden en daarmee bijdragen aan het versterken van Europa's onderzoeks- en innovatiecapaciteiten.

www.cost.eu

Het Europese Kaderprogramma Horizon 2020 ondersteunt COST

Verantwoording

Deze factsheet is gebaseerd op werk van COST Action TU1201 Urban Allotment Gardens in European Cities, ondersteund door COST (European Cooperation in Science and Technology)

www.urbanallotments.eu

Word lid van urban gardens in Europe

<https://www.facebook.com/groups/825421310826607/>